

De la vida del CENTRE.

El dia 28 de Maig ocupà la tribuna del CENTRE DE LECTURA l'il·lustre jurisconsult Angel Ossorio i Gallardo. Fou presentat pel President del CENTRE don Pau Font de Rubinat, dient que als molts encerts de la Secció d'Estudis Socials calia afegir-hi el de l'organització d'aquesta conferència, per tal com ens permetrà d'escoltar un eminent jurisconsult, un gran estadista i un formidable publicista, encarnat en la persona d'Ossorio i Gallardo, qui per altra part no necessita de presentació per ésser sobradament conegut de tothom. Diu que ha fet la presentació en català, expressament autoritzat pel conferenciant. Seguidament cedeix la paraula al conferenciant.

Comença el Sr. Ossorio i Gallardo agraïnt els elogis que li ha dedicat el president del CENTRE, però que gairebé està una mica ofès de què se li hagi consultat de fer la presentació en català. És que hi hagut algú que s'hi hagi oposat?—exclama—. El dret d'expressar-se en català és indiscutible, com el dret que jo tinc en exposar en castellà els meus pensaments. Totes les llengües son honorables quan són vehicle de pensaments nobles.

Entra seguidament en el tema de la conferència, *La Representació Proporcional*, i llegeix una nota publicada temps enrera, en la qual s'autoritza la propaganda política dels partits, sempre que es tracti de propagar ideals i no de fer la crítica de l'obra de govern.

Amb aquesta autorització explícita per part dels elements governants,estic ací avui sols per exposar afirmacions, no pas per a criticar, encara que no en manquen ganes. Entén que tot home públic que tingui consciència de la seva responsabilitat, té el deure de viure en comunicació constant amb el país. Ell ho enten així i per això acut allí on el demanen, per exposar, si no íntegrament el seu ideari, alguns matissos del mateix.

Diu que els pobles viuen avui un moment difícil. S'ha cregut que la crisi actual es resoluria a base de l'economia i administrant bé. L'administrar bé no pot ésser un ideal de govern, car ha d'ésser una cosa innata en tots. L'economia es la fisiologia del país, però no pot recolzar-hi una acció o un ideal de govern.

La crisi actual dels pobles es més aviat la crisi de la llibertat. Addueix diversos exemples en els quals

es demostra que el sentit liberal ha fugit de les esferes governamentals de molts països.

Diu que a Espanya son remarcables dos corrents d'opinió. Diuen els uns que Espanya es un país de temperament oriental, indolent i apàtic. La figura preeminent d'aquesta creença fou Cánovas. Altres sostenen que Espanya és un poble com els altres, que ha de cercar en ell mateix les normes de vida i de progrés. Jo sóc d'aquesta tendència i necessito fer aquesta professió de fe; crec en la conveniència d'un parlament eficaç, elegit per sufragi universal. Cal, però, que aquest sufragi sigui pur, que sigui l'expressió de la voluntat nacional.

Diu que no és partidari de reformar la Constitució, com alguns aboguen. Sense reformar-la, té prou flexibilitat, la Constitució actual, per establir reformes profundes en els procediments i en els resultats. Diu que s'hauria de reformar el Senat, que estava constituït d'una manera antiquada.

Vaig profetitzar—profecia fàcil—que el Parlament seria enderrocat. No calia, certament, l'empena d'una força militar per a enderrocar-lo, puix quèia per si sol sota el pes de les seves culpes, de la seva esterilitat i de la seva ineficàcia. L'haurien enderrocat un grup d'obriers, qualsevol força una mica organitzada. Això no vol dir, però, que pogués desitjar la supressió del Parlament; ans cal purificar-lo i fer-lo apte per la seva altíssima missió. No pot tornar-se a intentar de constituir un Parlament com els d'abans, amanyats des de el Ministeri de la Governació; valent-se de la podridura del caciquisme, els esquixos de la qual tacaven fins al Tribunal Suprem, llavors que fou confiat a aquesta altíssima institució l'exàmen de les actes electorals. Diu que ell parlà amb alguns magistrats de l'alt Tribunal, i en manifestar la seva estranyesa davant l'actitud passiva dels magistrats, davant l'evidència dels atropells innegables, diu que li respongueren que no podien tenir un criteri sever, car no podrien constituir-se les Corts.

Diu que la representació proporcional podria ésser un mitjà eficaç per a fer unes eleccions pures, el resultat de les quals fos l'expressió de la voluntat nacional. Explica amb exemples senzills en què consisteix la representació proporcional. Es una reforma que compta amb la conformitat de tots els sectors polítics d'Espanya, que s'ha convertit ja en

proposició de Llei i que ha estat presa en consideració. Això, de prendre-la en consideració, era el pitjor que podia succeir-li, car això és sinònim, a Espanya, de què no se la considera per a res.

Diu que amb la representació proporcional totes les forces polítiques estarien representades per llur veritable puixança, i que fins podrien tenir expressió aquestes minories selectes formades per uns quants noms eminents, que si no son coneguts en un districte determinat, tenen una força diluïda en tota la Península que segurament es manifestaria en unes eleccions celebrades a base de la representació proporcional.

Tota la peroració del Sr. Ossorio i Gallardo ha estat d'un tò altament liberal, i els paràgrafs finals són un blasme formidable contra els procediments coactius, que ofeguen les manifestacions de l'opinió pública. Explica que aquesta actitud seva produeix estranyesa dins la mateixa família conservadora. Diu que ell creu que el conservadurisme s'ha d'entendre així: que la societat tingui la llibertat necessària per a manifestar-se i de marcar la seva evolució. Voler oposar-se a això es fer obra revolucionària i disolvent, no pas obra conservadora.

Acaba recomanant a l'auditori que ningú no negui el propi esforç a l'esforç de la salvació col·lectiva.

El Sr. Ossorio fou aplaudit en diversos passatges de la seva conferència, i al final la concurrència, que omplia el teatre de gom a gom, li feu una xarrosa ovació.

El dia 9 de Juny l'enginyer Pedro Miguel de Artiñano, de l'Institut de Valencia de don Juan, de Madrid, donà al CENTRE DE LECTURA una Conferència sobre la ceràmica ibèrica de reflexos metàl·lics. Segons el conferenciant, el punt d'origen de la ceràmica daurada, nomenada també hispauo-moresca, no s'ha posat encara en clar. Pel que toca a la Península se sab de cert que durant el curt període de temps, a darrers del segle X, en que assolí gran importància Medina Az-Zahra, molt prop de Còrdova, gràcies a l'impuls que li donaren el cabdill Almançor i Hixem II, es fabricaren allí bellíssimes peces de reflexos metàl·lics, que en les excavacions actuals s'han posat en descobert. Després de la batalla de Calatañazor i derrota d'Almançor, Medina Az Zahra fou destruïda i arrasada.

Durant el segle XI hi ha proves de què es fabricà ceràmica daurada a la ciutat de Toledo. Durant els segles XIII i XIV, Màlaga fou el centre de producció i probablement ve d'aquí el que es nomena aquesta terrissa «obra de maliqua» durant tot el Renai-

xement. De Màlaga passà la indústria a Granada, on durant el primer terç de la quinzena centúria es produeixen exemplars d'extraordinària bellesa. Del segle XIV són els famosos i escassíssims vasos que formen sèrie amb el nomenat de l'Alhambra, un dels quals pertenesqué a Fortuny. A la mateixa època s'en fabricà a Sevilla.

Sembla que el rei don Sebastian introduí a Portugal la indústria de la ceràmica daurada.

Després de la caiguda de Granada, la indústria adquireix esplendor en terres de la confederació catalano-aragonesa, per bé que a València es trobin rastres evidents i documentats de la mateixa des de darreries del segle XIV. València, Manises i Paterna són els grans centres de la fabricació de ceràmica de llustre metàl·lic durant el darrer terç del segle XVI. La relació comercial amb Itàlia fa que l'obra de València s'extengui per Gènova, Roma i Nàpols. I àdhuc el Papa Alexandre VI, Borja, en fa demandes importants. Els mestres alfarers valencians eren gairebé tots, especialment en un principi, morescos.

El descobriment de l'explendorosa indústria de Reus durant el segle XVI constitueix un fet històric importantíssim. Gran quantitat d'exemplars, alguns d'ells ja reconstruïts, poden ésser admirats al Museu del CENTRE DE LECTURA.

Parlà el Sr. Artiñano de l'evolució dels motius ornamentals, començant pels ornaments i lletres àrabs, l'associació dels colors, especialment el blau, amb el daurat, la transformació progressiva d'alguns elements decoratius com les panolles, esperons, fulles de cep, etc., i del canvi de les inscripcions aràbigues en gòtiques i cristianes, éssent projectades moltes dispositives per a la demostració d'aquests fets.

S'estengué en la tècnica de l'obtenció del daurat, a base de nitrats i acetats de coure que en un forn tancat o ofegat queden reduïts en coure metàl·lic.

I finalment, en la curiosa forma en què s'han anat establint les èpoques de fabricació gràcies als treballs pacients del gran arqueòleg Osma a València, mitjançant l'estudi de molts documents i les èpoques de construcció de les esglésies valencianes les voltes de les quals hom acostumava a omplir de testos de terrissa moresca de rebuig.

El dia 21 de Maig va celebrar-se una vetllada en honor de l'alt poeta Joan Alcover, fa poc traspassat.

Per començament, va dir unes escaients paraules el nostre anterior vice-president Sr. Martí Baiges i, després, els senyors Bartomeu Oliver, Garcés i Farran i Mayoral glosaren diferents aspectes de l'obra d'aquest il·lustre català de Mallorca. Bartomeu Oliver ens parlà de les valors de la seva obra poètica. To-

mas Garcés establí una comparació entre la poesia d'Alcover i Leopardi, fent-nos veure com la dolor humana va donar una diferent expressió poètica a aquests dos grans lírics i Farran i Mayoral ens parlà de l'elegància de Joan Alcover. Finalment, Melcior Font, tornà a mostrar-nos el seu talent de recitador; va llegir-nos mestriolament uns quants poemes de l'homenatjat.

No intentarem fer un extret del què va dir-se sobre Joan Alcover; el lector de la nostra REVISTA trobarà, en números successius, aquests treballs en les nostres planes. Cal dir, però, que aquesta vetllada, senzilla i gota aparatosa, era la que més convenia al gran mallorquí. Hi assistí un públic selecte, que escoltà molt devotament.

La Junta Directiva trameté telegrams expressant el seu dolor profund pel traspàs dels dos homes eminents que Catalunya acaba de perdre: el doctor Turró, el gran biòleg i Antoni Gaudí, el genial creador de «La Sagrada Família».

La nostra REVISTA vol honorar en la mida de les seves possibilitats la memòria d'aquests noms il·lustres i a l'efecte avui insereix l'article del Dr. Domingo dedicat al Dr. Turró, i en el número pròxim publicarem un article dedicat a N'Antoni Gaudí, veritable fill il·lustre de la nostra ciutat.

En virtut de les eleccions celebrades el dia 27 de Maig passat, les Juntes Directiva i Seccionals han quedat constituïdes de la següent forma:

JUNTA DIRECTIVA:

- D. Pau Font de Rubinat, President.
- D. Gaietà Puig Alonso de Medina, Vice-President.
- D. Amadeu Anguera Gran, Tresorer.
- D. Josep Domènech Belltall, Comptador.
- D. Jaume Sabater Vallès, Bibliotecari.
- D. Antoni Martí Baiges, Secretari.
- D. Angel Pallegà Vall, Secretari.
- D. Josep Bartomeu Urgellès, Secretari.
- D. Benet Maria Alsina Jané, Secretari.
- D. Josep Prunera Sedó, Vocal.
- D. Victori Agustí Domingo, Vocal.
- D. Antoni Pellicer Barberà, Vocal.
- D. Joan Fatta Degiuli, Vocal.
- D. Ricard Ferraté Gili, Vocal.
- D. Joaquim Blasco Roig, Vocal.

SECCIÓ CIENTÍFICA:

- D. Angel Mercadé Rigual, President.
- D. Joan Diaz Galceran, Vocal.
- D. Jaume Roig Padró, Vocal.
- D. Francesc Belsells Sabater, Secretari.
- D. Manuel Cuadrada Gibert, Secretari.
- D. Jaume Sabater Vallès, Delegat a la directiva.
- D. Joaquim Blasco Roig, Delegat a la directiva.

SECCIÓ LITERATURA:

- D. Josep Banús i Sans, President.
- D.ª Maria Teresa Barrufet Puig, Vocal.

- D. Josep Ollé Ferré, Secretari.
- D. Jaume Vilalta Sans, Secretari.
- D. Benet M. Alsina Jané, Delegat.
- D. Josep Domènech Belltall, Delegat.

SECCIÓ D'ART:

- D. Josep Sanjuan Banús, President.
- D. Tomàs Bergadà Pi, Vocal.
- D. Josep M. Guardiola Boule, Vocal.
- D. Benet Subirà Arumí, Secretari.
- D. Alfred Diaz Aceña, Secretari.
- D. Antoni Pellicer Barberà, Delegat.
- D. Gaietà Puig Alonso de Medina, Delegat.

SECCIÓ DE MÚSICA:

- D. Marian Grases Giné, President.
- D. Pere Nolla Ribas, Vocal.
- D. Joan Serra Juanpera, Vocal.
- D. Jaume Domènech Estany, Secretari.
- D. Enric Prats Martí, Secretari.
- D. Josep Prunera Sedó, Delegat.
- D. Joan Fatta Degiuli, Delegat.

SECCIÓ EXCURSIONISTA:

- President, vagant.
- D. Josep Capdevila Casas, Vocal.
- D. Josep Iglesias Fort, Vocal.
- D. Miquel Serra Pàmies, Secretari.
- D. Josep Boqué Nolla, Secretari.
- D. Josep Bartomeu Urgellès, Delegat.
- D. Ricard Ferraté Gili, Delegat.

SECCIÓ D'ARTS I OFICIS:

- D. Valentí Ruiz Garcia, President.
- D. Joan Salvadó Ribas, Vocal.
- D. Josep M. Vall Porqueras, Vocal.
- D. Pere Malapeira Ferré, Secretari.
- D. Josep M. Pàmies Corts, Secretari.
- D. Victor Agustí Domingo, Delegat.
- D. Angell Pallegà Vall, Delegat.

SECCIÓ D'ESTUDIS SOCIALS:

- D. Josep Recasens Mercadé, President.
- D. Baldomer Bonafont Ros, Vocal.
- D. Gustau Ramon Salvat, Vocal.
- D. Eladi Bergadà Porta, Secretari.
- D. Eugeni Vives Coca, Secretari.
- D. Amadeu Anguera Gran, Delegat.
- D. Antoni Martí Baiges, Delegat.

JUNTA D'ENSEYANCES

- D. Pau Font de Rubinat, President.
- D. Antoni Porta Pallissé.
- D. Josep Caixés Gilabert.
- D. Pere Cavallé Llagostera.
- D. Alexandre Frias Roig.
- D. Ricard Ferraté Gili.
- D. Pere Tost Puigbonet, Secretari.

JUNTA DE MUSEUS

- D. Pau Font de Rubinat, President.
- D. Eduard Toda Güell, Vice-President.
- D. Josep Caixés Gilabert.
- D. Francesc Font de Rubinat.
- D. Salvador Vilaseca Anguera.
- D. Ricard Ferraté Gili.
- D. Josep Prunera Sedó.
- D. Josep Sanjuan Banús, Secretari.